

AKTUALNI OSVRTI

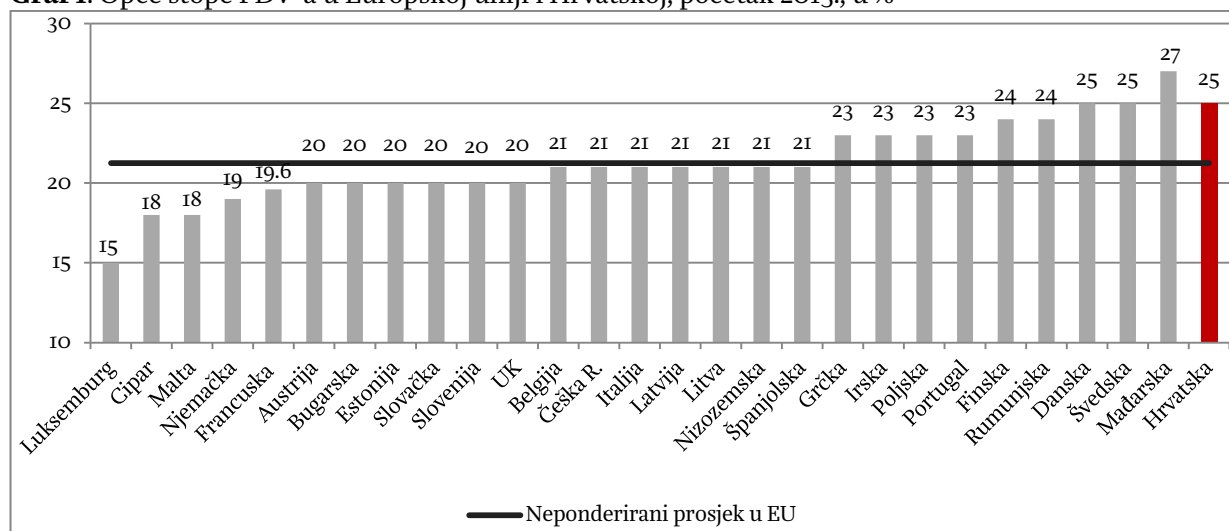
Porez na dodanu vrijednost: promjene stopa u Hrvatskoj i trendovi u Europskoj uniji

dr. sc. VJEKOSLAV BRATIĆ, Institut za javne financije, Zagreb

Sustav oporezivanja dodane vrijednosti u Hrvatskoj posljednji puta mijenjan je početkom 2013., a u saborskoj je proceduri novi Zakon o PDV-u čije je donošenje predviđeno za sredinu 2013.¹ Postiže li se izmjenama hrvatskog sustava usklađivanje sa stopama PDV-a u zemljama EU-a?

Porez na dodanu vrijednost u primjeni je u više od 150 zemalja, a popularnost duguje svojoj izdašnosti i neutralnosti. No, globalna ekonomska kriza i sve veće financijske potrebe državnih proračuna izravno utječu i na njegove česte izmjene. Povećavaju se opće i uvode snižene stope, te preispituju izuzeća, čime zemlje relativno brzo i elegantno dolaze do nužnih sredstava. Grafikon 1. prikazuje visinu općih stopa PDV-a na početku 2013. za zemlje EU-a² i Hrvatsku.

Graf 1. Opće stope PDV-a u Europskoj uniji i Hrvatskoj, početak 2013., u %

Napomene: European Commission, 2013.

¹ Hrvatski sabor, 2013. *Prijedlog Zakona o porezu na dodanu vrijednost* (prvo čitanje), 8. sjednica, 19. travnja 2013.

² European Commission, 2013. *VAT Rates Applied in the Member States of the European Union*. Situation at 14th January 2013.

Hrvatska je, nakon Mađarske, zemlja s najvišom općom stopom PDV-a (istovjetna onoj u Švedskoj i Danskoj). U tablici 1., osim općih stopa, dan je i pregled sniženih stopa PDV-a koje primjenjuju pojedine zemlje članice EU-a.

Tablica 1. Opće i snižene stope PDV-a u zemljama EU-a i Hrvatskoj, početak 2013. (%)

	Opća stopa	Snižene stope	Super snižena stopa
Austrija	20	10	-
Belgija	21	6 / 12	-
Bugarska	20	9	-
Čipar	18	5 / 8	-
Češka Republika	21	15	-
Danska	25	-	-
Estonija	20	9	-
Finska	24	10 / 14	-
Francuska	19,6	5,5 / 7 ³	2,1
Grčka ⁴	23	6,5 / 13	-
Irska	23	9 / 13,5	4,8
Italija	21	10	4
Latvija	21	12	-
Litva	21	5 / 9	-
Luksemburg	15	6 / 12	3
Mađarska	27	5 / 18	-
Malta	18	5 / 7	-
Nizozemska	21	6	-
Njemačka	19	7	-
Poljska	23	5 / 8	-
Portugal	23	6 / 13 ⁵	-
Rumunjska	24	5 / 9	-
Slovačka	20	10	-
Slovenija	20	8,5	-
Španjolska	21	10	4
Švedska	25	6 / 12	-
Ujedinjeno Kraljevstvo	20	5	-
Hrvatska	25	5 / 10	-

Izvor: European Commission, 2013.

U zemljama EU-a snižene stope početkom 2013. kreću se u rasponu od 5 do 18% (super snižene od 2,1 do 4,8%), a jedino Danska ne primjenjuje ni jednu sniženu stopu.

Hrvatska. Zbog "brzog" fiskalnog učinka PDV-a, ali i potrebe daljnjeg usklađenja i prilagodbe domaćeg zakonodavstvom EU-a, Hrvatska je nakon provedenih izmjena u 2012. (od kojih je najvažnije povećanje opće stope s 23 na 25%)⁶, i u 2013. nastavila s daljnjim izmjenama sustava oporezivanja dodane vrijednosti.

³ Ulaznice za zabavne parkove koji ne uključuju nikakve kulturne sadržaje oporezuju se općom stopom od 19,6%, u suprotnome 7%.

⁴ Na svim egejskim otocima osim Krete primjenjuje se opća stopa od 16% i snižene stope 9 i 5%. Primjenjuju se na uvoz, nabavke unutar EU, isporuke dobara i usluga izvršene na tim otocima od strane osoba koje su tamo osnovane i na isporuke s drugih grčkih područja osobama koje su osnovane na tim otocima. No, ovaj se povlašteni tretman ne primjenjuje na duhanske proizvode i prijevozna sredstva.

⁵ Međustopa u Autonomnim regijama Madeira iznosi 12%, a na Azorima 9%, a snižena stopa 5% odnosno 4%.

⁶ Osim povećanja opće stope od 1. ožujka 2012. propisana je i snižena stopa 10% na određene proizvode (šećer, ulja i masti, voda i dječja hrana).

Tako od 1. siječnja 2013. vrijedi proširena primjena snižene stope od 10%⁷, nulta stopa zamjenjuje se sniženom od 5% na određena dobra i usluge⁸, te je uvedena stopa od 5% na plovila za sport i razonodu koja se stavljaju u carinski postupak puštanja u slobodan promet do 31. svibnja 2013., a koja su prethodno bila u postupku privremenog uvoza.

Za prvu polovicu 2013. predviđeno je i usvajanje novog Zakona o PDV-u⁹, prijedlog kojeg je Vlada 7. ožujka dostavila Saboru. Usvajanjem novog Zakona o PDV-u postići će se daljnje usklađenje sa zakonodavstvom EU-a, posebice po pitanjima sniženih stopa i oporezivanja na Zajedničkom tržištu EU-a, ali ni fiskalni učinak nije zanemariv. Prema procjeni Ministarstva financija primjenom novog Zakona prihodi državnog proračuna smanjit će se za otprilike 500 milijuna kuna 2013., odnosno za otprilike 1 milijardu kuna u narednim godinama.

Hrvatska je očito slijedeći potrebe fiskalne konsolidacije i prilagodbe sustava oporezivanja dodane vrijednosti onome u EU, učinila nekoliko važnih koraka. Prvo je 2012. povećala opću stopu, čime je postala jedna od zemalja s najvišom općom stopom, da bi od početka 2013. ukinula i nultu stopu. No, pravi učinci svih navedenih fiskalnih mjera uvedenih od početka 2013. bit će vidljivi tek na koncu fiskalne godine, posebice istekom turističke sezone, jer će na prihode državnog proračuna uvelike utjecati primjena snižene stope od 10%.

---

⁷ Na usluge pripremanja hrane i obavljanje usluga prehrane u ugostiteljskim objektima te pripremanje i usluživanje bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u tim objektima.

⁸ Sve vrste kruha i mlijeka; lijekove; znanstvene časopise, knjige stručnog, znanstvenog, umjetničkog, kulturnog i obrazovnog sadržaja te udžbenike za pedagoški odgoj i obrazovanje, za osnovno, srednje i visoko obrazovanje; proizvode koji se kirurškim putem ugrađuju u tijelo (implantante), ostale medicinske proizvode za nadomještanje tjelesnog oštećenja ili nedostataka; javno prikazivanje filmova te tiskane dnevne i periodične novine i časopisi, osim onih koji u cijelosti ili uglavnom sadrže oglase ili služe oglašavanju.

⁹ Ostale izmjene predviđene novim Zakonom su: uključivanje slobodnih zona u područje RH u fiskalnom smislu; ukidanje oslobođenja od plaćanja PDV-a pri uvozu osobnih automobila i opreme za obavljanja gospodarske djelatnosti za hrvatske branitelje, te za uvoz dobara koje vjerske zajednice primaju od vjerskih zajednica i drugih stranih pravnih i fizičkih osoba, a služe im za obavljanje vjerskih poslova; ukidanje oslobođenja od plaćanja PDV-a za samostalne umjetnike; oslobođenje od PDV-a za nabavu goriva za brodove koji plova na otvorenom moru; te će se od 1. siječnja 2015. građevinsko zemljište oporezivati PDV-om.